

ตารางที่ 4-12
ปริมาณและมูลค่าต่งของยางแยกรายประเทศ

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2535		2536	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	494,710.0	9,874.0	480,651.6	9,713.8
สาธารณรัฐประชาชนจีน	224,913.0	4,786.0	233,076.4	4,623.7
สิงคโปร์	122,153.0	2,388.0	68,984.1	1,368.0
สหรัฐอเมริกา	164,443.0	3,396.0	194,526.0	3,844.0
เยอรมนี	26,783.9	440.2	26,147.7	434.1
เกาหลีใต้	81,751.0	1,612.0	92,016.6	1,763.4
มาเลเซีย	27,081.9	553.0	71,764.3	1,230.1
ไต้หวัน	48,194.7	950.5	49,051.5	955.5
ฝรั่งเศส	39,295.0	810.0	86,167.6	972.9
อ่องกง	31,905.0	619.0	29,734.3	570.0
อื่น ๆ	182,373.9	3,496.0	198,636.4	3,705.9
รวม	1,463,604.3	28,924.7	1,530,756.5	29,181.4

ที่มา : กรมศุลกากร

องค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ

เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ (International Natural Rubber Organization = INRO) โดย INRO จะทำหน้าที่ดูแลหั้งค่านผู้ผลิตและผู้ใช้ยางธรรมชาติให้ได้รับราคายางที่ยุติธรรมด้วยวิธีมูลค่าคงทน คือ องค์การยางฯ จะรับซื้อเพื่อแทรกแซงตลาดยางธรรมชาติเข้ามูลค่าคงทนกับชนเมื่อราคายางตกต่ำ และจะนำยางในสต็อกออกขายเมื่อเห็นว่าราคายางในตลาดสูงขึ้น

สนธิสัญญา ว่าด้วยความร่วมมือเรื่องยางธรรมชาติระหว่างประเทศไทยและประเทศนั้น เรียกว่า INRA I, II, III (International Natural Rubber Agreement) เท่าที่ผ่านมา มี INRA I เกิดขึ้นเมื่อก่อนปี 2530 และ INRA II มีการใช้ตั้งแต่ปี 2531 จนถึงปี 2537 สำหรับ INRA III จะประชุมทดลองเจรจาที่นครเจนัว ประเทศอิตาลีแล้วต่อไป

สำหรับการเป็นสมาชิก INRO นี้จะต้องมีการบริจาคเงินสมทบเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งอย่างธรรมชาติเข้มแข็งกันชน ในแต่ละครั้งที่ INRO เรียกเก็บเงินบริจาคจะแตกต่างกันไป เช่น ในปี 2534 ประเทศไทยจ่ายเงินประจำ 121 ล้านบาท ในปี 2535 ประจำ 192.86 ล้านบาท เป็นต้น

การเคลื่อนไหวของราคายางพารา

ราคายางพาราในประเทศไทยที่เกษตรกรรายได้ จะมีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงปี 2530-2531 หลังจากนั้นราคายางพาราก็ตกต่ำลงมาก คือจากรากวัสดุ 21.76 บาท ในปี 2531 ลดลงเหลือ กวัสดุ 16.74 บาท ในปี 2534 และ ในปี 2535 ราคายางของไทยยังคงต่อสู้บ้าง จนกระทั่งในปี 2537 ราคายางพาราที่เกษตรกรรายได้อยู่ในระดับที่สูงมาก คือในเดือนสิงหาคม 2537 ยางแผ่นรวมกวันละ 1 ราชากวัสดุ 26.28 บาท และสูงขึ้นเป็น กวัสดุ 28.95 บาท ในเดือนธันวาคม 2537

การเคลื่อนไหวลดลงของราคายางธรรมชาติจะมีสาเหตุมาจาก

1. ประเทศไทยใช้ยางธรรมชาติสำคัญ ชะลอตัวลง อันเนื่องมาจากการเศรษฐกิจของประเทศไทย ฯ
2. ปริมาณยางธรรมชาติที่ผลิตให้ของโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น
3. ประเทศไทยนำเข้ายางธรรมชาติสำคัญชะลอการสั่งซื้อ เพราะมีสต็อกเหลืออยู่มากพอ
4. การเศรษฐกิจของโลกโดยทั่วไปขยายตัว

ในทางตรงกันข้าม ถ้าภาวะเศรษฐกิจของโลกดีขึ้น มีการขยายตัวของอุตสาหกรรม สำคัญ ๆ จะมีความต้องการใช้ยางธรรมชาติมากขึ้น และยิ่งแหนะโน้มการผลิตยางธรรมชาติลดลง จะยิ่งส่งผลให้ราคายางธรรมชาติสูงขึ้นมาดังเช่น ในปี 2537 และปี 2538

ข้าวโพด (Maize)

แม้ว่าในตารางที่ 4-1 จะแสดงมูลค่าการส่งออกข้าวโพดอ่อนที่ค่อนข้างสูง แต่มีตลาดจ้าวัดเพราะจัดเป็นสินค้าเกษตรประเภทผักสด ในที่นี้จึงศึกษาข้าวโพดที่ใช้เลี้ยงสัตว์ซึ่งมีมูลค่าส่งออกต่ำกว่าเล็กน้อย ต่อไปจะเรียกว่าข้าวโพด

ข้าวโพดมีแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของโลกอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นประเทศที่ส่งออกสำคัญคือ โดยมีสัดส่วนในตลาดโลกถึง 3 ใน 4 ส่วน⁶ นอกจากนี้ยังมีประเทศผู้ผลิตข้าวโพดร่องลงมาได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อาร์เจนตินา และแอฟริกาใต้ ส่วนประเทศญี่ปุ่นและน่าเบื้องข้าวโพดที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน รัสเซีย ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นผู้ผลิตข้าวโพดรายย่อย มีปริมาณส่งออก 0.1 ล้านเมตริกตัน มีมูลค่าการส่งออกอยู่ในอันดับที่ 8 ของโลกประมาณ 720 ล้านบาท⁷ ในปี 2536 ซึ่งมากกว่าปีที่ผ่านมาคือในปี 2535 มีมูลค่าส่งออกประมาณ 537 ล้านบาทเท่านั้น

ประเทศไทยปลูกข้าวโพดได้ปีละ 2 ครั้ง คือ ปลูกต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน ใช้เวลาปลูก 4 เดือน จึงเก็บเกี่ยวได้ ผลผลิตรวมข้าวโพดมีแนวโน้มลดลงตามการลดลงของพื้นที่เพาะปลูก ดังน้อมูลในตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13
พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่ของข้าวโพด

ปีเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (พันไร่)	ปริมาณผลผลิต (พันตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2531/32	11,471	4,675	419
2532/33	11,165	4,393	411
2533/34	10,910	3,722	385
2534/35	9,219	3,793	411
2535/36	8,446	3,672	435
2536/37	8,370	3,328	398

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางที่ 4-13 จะเห็นว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดมีแนวโน้มลดลง และผลผลิตรวมก็ลดลงด้วย แต่ไม่มากนัก

ตารางที่ 4-14
ราคาน้ำมันในประเทศไทยปี 2534 - 2536

หน่วย: บาท/เมตริกตัน

เดือน	ราคาก๊อกเชอร์ก๊อกขายได้			ราคานายสั่งในตลาดกรุงเทพฯ		
	2534	2535	2536	2534	2535	2536
มกราคม	2,448	2,893	2,695	2,943	3,425	3,121
กุมภาพันธ์	2,565	3,113	2,694	2,969	3,455	3,093
มีนาคม	2,690	3,255	2,583	3,204	3,490	3,035
เมษายน	2,574	3,440	2,745	2,962	3,681	3,020
พฤษภาคม	2,337	-	2,840	3,085	3,820	3,015
มิถุนายน	-	-	2,870	3,043	-	2,977
กรกฎาคม	2,790	-	2,865	3,095	-	3,126
สิงหาคม	2,655	-	2,775	3,195	-	3,367
กันยายน	2,653	3,045	2,916	3,020	3,275	3,395
ตุลาคม	2,628	2,595	2,680	3,000	3,190	3,198
พฤษจิกายน	2,695	2,645	2,738	3,028	3,243	3,164
ธันวาคม	2,802	2,728	2,718	3,106	3,061	3,175
เฉลี่ย	2,622	2,964	2,760	3,054	3,404	3,141

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากดัวเลขในตารางที่ 4-14 จะเห็นว่าราคาน้ำมันสูงในปี 2535 และเริ่มลดลงในปี 2536 ทั้งราคาก๊อกเชอร์ก๊อกขายได้และราคานายสั่งในตลาดกรุงเทพฯ

ราคาน้ำโภค

เนื่องจากน้ำโภคเพาะปลูกได้ปีละ 2 ครั้ง จึงมีการเปลี่ยนแปลงของราคาเรื่อยๆ กับน้ำ การเคลื่อนไหวของราคาน้ำโภคเป็นแบบฤดูกาล (Seasonal movement) กล่าวคือ เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวราคาก็จะลดต่ำลง และเมื่อพ้นฤดูเก็บเกี่ยวปีก่อนกับปีอุปสงค์เพื่อการส่งออกมาก ราคาน้ำโภคจะเคลื่อนไหวสูงขึ้น ราคาน้ำ โภคตันถูกผนจะต่ำลงมากกว่า ราคาน้ำโภคที่ปีก่อนปลายฤดูฝน ทั้งนี้ เนื่องจากผลผลิตน้ำโภคตันถูกผนกับปลายฤดูฝนจะมีปริมาณที่แตกต่างกัน คือน้ำโภคตันถูกผนจะมีปริมาณมากกว่าน้ำโภคปลายฤดูฝน แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านราคาและการค้าน้ำโภคของไทย จะยังมีส่วนสัมพันธ์กับราคาน้ำโภคในตลาดโลกด้วยเสมอ

รายได้ที่เกิดจากน้ำโภค

ทั้งปริมาณและมูลค่าน้ำโภคส่งออกมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมากนับตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในช่วงหลังๆ นี้ ผลผลิตของบางประเทศและสต็อกน้ำโภคของโลกเปลี่ยนแปลง มีผลกระทบต่อการส่งออกและราคากายในของไทย เช่น ในปี 2535 สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และกลุ่มประเทศญี่ปุ่น มีผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นมาก แต่การใช้น้ำโภคของโลกมีไม่มาก สำหรับในประเทศไทยแล้วมีความต้องการใช้น้ำโภคมากขึ้น ราคาน้ำโภคภายในประเทศจึงสูงขึ้น เป็นเหตุให้มีการส่งออกได้น้อยลง มูลค่าการส่งออกจึงลดลงด้วยดังตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15
ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวโพด

ปี	ปริมาณ (พันเมตริกตัน)	มูลค่า (พันบาท)
2531	1,208.8	3,809.9
2532	1,180.8	4,087.4
2533	2,235.1	4,141.3
2534	1,233.8	3,925.5
2535	146.8	536.6
2536	213.0	720.1
2537	144.5	583.9

ที่มา : กรมศุลกากร

จากข้อมูลในตารางที่ 4-15 จะเห็นว่าในช่วง 3 ปีหลังนี้ ทั้งปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงมากอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 4-16
ประเภทผู้ซื้อข้าวโพดจากประเทศไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : พันบาท

ประเภทผู้ซื้อ	2535		2536	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มาเลเซีย	77,197	258.0	155,962	487.7
ฮ่องกง	30,388	112.2	16,704	59.5
สิงคโปร์	18,762	63.6	19,701	54.6
ไต้หวัน	8,198	42.1	7,461	34.4
ญี่ปุ่น	4,186	14.2	2,316	7.5
อื่น ๆ	1,811	9.5	206	1.6
รวม	146,808	536.6	213,036	720.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 4-16 จะเห็นว่าสูกค้าสำคัญที่นำเข้าข้าวโพดจากไทย คือ มาเลเซีย สำหรับปีงบประมาณ ๖๐ มีปริมาณนำเข้าน้อยลง และมีมูลค่าไม่นากนัก แต่ถ้า ศึกษา ปริมาณและมูลค่าส่งออกข้าวโพดโดยรวมแล้ว จะเห็นว่าเพิ่มขึ้น ศึกษาปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.1 มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.2 เมื่อเทียบปี ๒๕๓๕ กับปี ๒๕๓๖

อ้อย (Sugar Cane)

การปลูกอ้อยใช้เวลาประมาณ ๑๒ เดือน จึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ อ้อย เป็นพืช เศรษฐกิจสำคัญ เพราะใช้เป็นวัตถุคุณในการผลิตน้ำตาล และน้ำตาลได้ถูกขายเป็นสินค้าออกที่มีมูลค่าการส่งออกปีละมาก ๆ เช่น ในปี ๒๕๓๕ ประเทศไทยส่งออก น้ำตาลและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูง สุดถึง ๒๐,๖๗๕ ล้านบาท

ผลผลิตอ้อย

การปลูกอ้อยครั้งหนึ่งจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ๒ ครั้ง อ้อยที่ปลูกปีแรกเรียกว่า อ้อยใหม่ เมื่อตัดอ้อยปีแรกไปแล้วทั้งต้นต้องอ้อยที่เหลือไว้ จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อีกในปีรุ่งขึ้น อ้อยที่ตัดครั้งที่สองนี้เรียกว่า อ้อยยอด ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่ของอ้อยใหม่จะสูงกว่าอ้อยยอด ซึ่งปกติแล้ว พื้นที่ปลูกอ้อย ๑ ไร่ จะให้ผลผลิตประมาณ ๗-๘ ตัน ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลผลิตศึกษาได้จากตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17
พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตรวม และผลผลิตต่อไร่ของอ้อย

ปีการเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (๑,๐๐๐ ไร่)	ผลผลิตรวม (๑,๐๐๐ ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
๒๕๓๑/๓๒	๔,๑๓๓	๓๖,๖๖๘	๘,๘๙๖
๒๕๓๒/๓๓	๔,๒๙๘	๓๓,๕๖๑	๗,๘๒๓
๒๕๓๓/๓๔	๔,๙๒๙	๔๐,๖๖๑	๘,๓๑๔
๒๕๓๔/๓๕	๕,๗๙๑	๔๗,๔๘๐	๘,๒๘๘
๒๕๓๕/๓๖	๖,๒๖๗	๓๙,๘๒๗	๖,๓๕๕
๒๕๓๖/๓๗	๕,๕๙๕	๓๙,๗๐๒	๗,๐๙๖

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางที่ 4-17 จะเห็นว่าพื้นที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ผลผลิตรวมไม่ได้เพิ่มขึ้นตามพื้นที่เพาะปลูก ทั้งนี้เป็นอยู่กับดินพื้นาที่ในแต่ละปีนั้นเอง ทำให้ผลผลิตต่อไร่ไม่แน่นอนไปด้วย

ราคาอ้อย

ราคาอ้อยสด เป็นรายได้ของเกษตรกรโดยตรง ราคาอ้อยมักจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงทุกปี และราคาที่เกษตรกรขายได้ก็จะไม่ใช่ราคาประกันหรือราคากันดันที่รัฐกำหนด แม้ว่ารัฐบาลทุกปีจะห้ามขายอ้อยลดความต้องการขาย และที่น่าสังเกตก็คือราคาที่เกษตรกรขายได้จะต่ำกว่าราคาที่รัฐบาลกำหนดทุกปี การที่ราคาอ้อยเปลี่ยนแปลงเสมอๆ เพราะมีปัจจัยหลายด้านที่มากระแทบ เช่น ปริมาณผลผลิตอ้อยในแต่ละปี ราคาน้ำตาลในตลาดโลก ปริมาณน้ำตาลที่เหลือในโรงงานผู้บริโภค ฯลฯ ดังตัวเลขด้านขวาต่อไปนี้

ตารางที่ 4-18
ราคาอ้อยสดที่เกษตรกรขายได้
หน่วย : บาท/ตัน

ปีการผลิต	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ¹	ราคาที่รัฐกำหนด ²
2530/31	328	405
2531/32	330	450
2532/33	384	460
2533/34	356	-
2534/35	335	-
2535/36	350	410
2536/37	-	533
2537/38	-	520

- ที่มา : 1. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
2. สำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย

รายได้ของรัฐ

รัฐจะมีรายได้จากน้ำดื่มและผลิตภัณฑ์ได้แก่ ภาษีการค้าส่งออกน้ำดื่ม (Premium) และได้จากการส่งออกน้ำดื่มซึ่งประกอบด้วยน้ำดื่มทราย น้ำดื่มดิบและากกน้ำดื่ม

ประเทศไทยผลิตน้ำดื่มได้ประมาณ 3-4 ล้านตัน ในปี 2536/37 ผลิตได้ 3.82 ล้านตันแบ่งเป็นน้ำดื่มโควต้า ก. จำนวน 1.33 ล้านตัน (สำหรับใช้บริโภคภายในประเทศ) น้ำดื่มโควต้า ข. จำนวน 800,000 ตัน (เป็นน้ำดื่มของโรงงานที่ขายโดยนิยมบริษัทอ้อย และน้ำดื่มไทย) กับน้ำดื่มโควต้า ก. จำนวน 1.70 ล้านตัน (เป็นส่วนที่โรงงานน้ำดื่มสามารถจำหน่ายต่างประเทศได้เอง) เมื่อรวมการส่งออกน้ำดื่มทั้งหมดแล้ว มูลค่ารวมมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยปัจจุบันมีประเทศไทยผู้ซื้อรายใหญ่คือ สหพัน มาเลเซีย อิมป์ สำหรับน้ำดื่มดิบ ถ้าเป็นน้ำดื่มทรายประเทศไทยผู้ซื้อสำคัญคือ จอร์แดน อินโดเนเซีย อิหร่าน ดังตัวเลขมูลค่าต่อไปนี้

ตารางที่ 4-19
งบประมาณและบัญชีการส่งยอดเงินตามแหล่งผลิตภัณฑ์ของชนิด

ประจำเดือน : พฤษภาคม
บัญชี : แมตริกตัน

บัญชี	บัญชีรายการ	น้ำตาลทราย		น้ำตาลสิบ		กาแฟสด	
		ประจำเดือน	บัญชี	ประจำเดือน	บัญชี	ประจำเดือน	บัญชี
2531	10,231,209	198,523	1,129,979	1,656,605	8,533,077	417,374	568,153
2532	19,970,768	416,956	2,891,112	2,544,736	16,352,080	603,897	727,576
2533	18,831,040	639,656	5,252,493	1,730,753	12,441,361	910,111	1,137,186
2534	16,254,600	988,141	5,377,816	1,912,332	9,403,689	1,046,978	1,473,095
2535	20,056,994	1,280,720	7,092,694	2,476,627	11,827,547	1,113,325	1,136,753

ผู้มา : กรรมการผู้จัดการ

จากตัวเลขในตารางที่ 4-19 นี้ จะเห็นว่าน้ำตาลคิดมีมูลค่าส่งออกสูงกว่าน้ำตาลทราย ส่วนหากน้ำตาลจะมีมูลค่าปีละพันกว่าล้านบาท นับตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา ถ้าวิเคราะห์มูลค่ารวมของการส่งออกน้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากตัวเลขของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จะเห็นว่านับแต่ปี 2532 มูลค่าการส่งออกรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยสูงมากที่สุดในปี 2535 มีมูลค่าการส่งออกถึง 20,675 ล้านบาท ดังตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-20
ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำตาลและผลิตภัณฑ์

ปี	ปริมาณ (เมตริกตัน)	มูลค่า (พันบาท)
2531	2,276,636	10,363,411
2532	3,571,653	20,204,819
2533	3,288,858	19,119,134
2534	3,958,373	16,669,668
2535	4,906,881	20,675,473

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การเป็นสมาชิก ISA

แม้ว่ารัฐบาลจะประทับตราค่าอ้อยมาตรฐาน แต่ราคาอ้อยมิได้เป็นไปตามราคาประทับตราไว้ในบังคับ บางปีมีผลผลิตอ้อยมากยังส่งผลกระทบต่อราคาน้ำตาลที่เกษตรกรรายได้มากยิ่งขึ้น เช่นในปี 2519/20 จากปีเพาะปลูกดังกล่าวรัฐบาลจึงแก้ปัญหาด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของ “ภาคีความตกลงว่าด้วยน้ำตาลระหว่างประเทศ” (International Sugar Agreement = ISA) ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานของ “องค์การน้ำตาลระหว่างประเทศ” (International Sugar Organization = ISO) จากการเป็นสมาชิกนี้ทำให้ประเทศไทยมีตลาดน้ำตาลที่แน่นอนเป็นมากกว่า 1 ล้านเมตริกตัน ที่ภาคีฯ จัดสรรให้กับประเทศไทย ซึ่งจะแก้ปัญหาราคาอ้อยได้ส่วนหนึ่ง

ถั่วเหลือง (Soybean)

ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกมีมากกว่า 100 ล้านเมตริกตัน โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโครงการลงมาเป็นบราซิลและอาร์เจนตินา สำหรับประเทศไทยเคยผลิตถั่วเหลืองได้สูงสุดเกิน 700 พันตัน ความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเกษตรขนาดที่ใช้ถั่วเหลืองเป็นปัจจัยการผลิต เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมน้ำมันพืช ซึ่งบางปีปริมาณถั่วเหลืองที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอ กับความต้องการใช้ภายในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศบางส่วนด้วย

ตารางที่ 4-21
เนื้อที่เพาะปลูกและปริมาณถั่วเหลือง

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (1,000 ไร่)	ผลผลิตรวม (1,000 ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2530/31	2,260	338	178
2531/32	2,508	517	211
2532/33	3,209	672	214
3533/34	2,657	530	208
2534/35	2,175	436	219
2535/36	2,294	480	224

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางที่ 4-21 จะเห็นว่าในปีเพาะปลูก 2532/33 เป็นที่เพาะปลูกถั่วเหลืองเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตรวมได้สูงที่สุดในปีนี้ มีผลให้ราคาถั่วเหลืองลดลง จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรปลูกถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น คงนั้นในปีต่อๆ มาพื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลือง จึงลดลงและผลผลิตรวมก็ลดลงตามด้วย ส่งผลให้ปริมาณถั่วเหลืองไม่เพียงพอ กับความต้องการภายในประเทศ เช่น ในปี 2535 นำเข้าเม็ดถั่วเหลืองจำนวน 160,000 เมตริกตัน และนำเข้ากากถั่วเหลืองเพื่อไว้ใน

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์อีก 633,868 เมตริกตัน ในปี 2536 นำเข้ามากถ้วนเฉลี่ยอีกจำนวน 598,844 เมตริกตัน และเม็ดถ้วนเฉลี่ย 46,000 เมตริกตัน เป็นต้น

ราคาถ้วนเฉลี่ย

ในปี 2537 เม็ดถ้วนเฉลี่ยที่ใช้สักด้น้ำมันในตลาดขายส่งกรุงเทพฯ ราค่าต่ำกว่า กากถ้วนเฉลี่ยที่ใช้สมเป็นอาหารสัตว์เล็กน้อย แต่ในตลาดชีวากไกแล้วเม็ดถ้วนเฉลี่ยมีราคานูน กว่ากากถ้วนเฉลี่ย

สำหรับราคามาล็อกถ้วนเฉลี่ยที่เกษตรรายได้ในช่วงปี 2533 - 2536 เคลื่อนไหวไม่มากนัก แต่ถ้าศึกษาการเคลื่อนไหวของราคางานรายเดือนแล้วจะเห็นการเปลี่ยนแปลงมากเช่นในปี 2536 เดือนมิถุนายนราคามาตริกกันละ 7,350 บาท ซึ่งต่ำสุดในรอบปี แต่พฤษภาคม ราคานูนปีนี้เป็นเมตริกตันละ 8,290 บาทและ 8,310 บาท ตามลำดับ¹

ตารางที่ 4-22
ราคามาล็อกถ้วนเฉลี่ยและกากถ้วนเฉลี่ย

ปี	(1)เม็ดถ้วนเฉลี่ยใช้สักด้น้ำมัน (บาท/เมตริกตัน)	(2)กากถ้วนเฉลี่ย (บาท/เมตริกตัน)	(3)เม็ดถ้วนเฉลี่ยคงที่เกษตรรายได้ (บาท/กิโลกรัม)
2532	9,186	9,864	8.46
2533	8,069	8,702	7.33
2534	8,289	8,668	7.33
2535	8,585	8,915	7.86
2536	8,678	8,870	7.44

ที่มา: (1)และ(2) ธนาคารแห่งประเทศไทย
(3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รายได้จากถั่วเหลือง

การผลิตถั่วเหลืองในปัจจุบันของไทยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการเกษตรเสียส่วนใหญ่ จึงมีมูลค่าการส่งออกไม่นานก็และยังมีมูลค่าการนำเข้าด้วยในการนี้ที่ผลิตไม่เพียงพอ กับความต้องการใช้ภายในประเทศ นอกจากนี้การนำเข้าหากถั่วเหลืองเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร สัตว์ ยังมีมูลค่าสูงค่อนข้าง เมื่อศึกษาข้อมูลแล้วจะเห็นว่ามูลค่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองและภาคถั่วเหลือง (Soy bean cake) สูงกว่ามูลค่าการส่งออก

ตารางที่ 4-23
มูลค่าการส่งออกและนำเข้าถั่วเหลือง
หน่วย-พันบาท

ปี	เมล็ดถั่วเหลือง		ภาคถั่วเหลือง
	ส่งออก	นำเข้า	นำเข้า
2531	187	265,941	1,496,965
2532	124	1,986	1,395,519
2533	1,269	2,972	1,941,838
2534	6,036	8,087	2,300,147
2535	9,116	997,488	4,071,909

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4.4 ต้นทุนการผลิตพืชสำคัญ

การศึกษาราคาผลิตผลเกษตรในระดับต่างๆ นั้น สาระที่ควรทราบคือไปอีกกี่ ศูนย์ เกษตรกรขายผลผลิตของตนได้กำไร คุ้มทุน หรือขาดทุน การที่จะทราบเรื่องเหล่านี้จำเป็นจะ ต้องทราบต้นทุนในการผลิตของพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิดซึ่งกระบวนการและสหกรณ์ได้ศึกษา ไว้แล้ว

ต้นทุนในการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดจะประกอบด้วย

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)
2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)

เมื่อรวมต้นทุนทั้งสองชนิดนี้เข้าด้วยกัน จะได้เป็นต้นทุนทั้งหมด (Total Cost)

ซึ่งหน่วยของต้นทุนนี้จะถูกมาเป็นบาทต่อหน่วยที่ใช้วัสดุ เช่น

ข้าว	หน่วยเป็น	บาท/เกรีบิน
มันสำปะหลัง	"	เศษกรัม/กิโลกรัม
อ้อย	"	บาท/ตัน

การหาต้นทุนของพืชเศรษฐกิจเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะใช้หน่วยเป็นบาท/กิโลกรัม และเป็นการหาต้นทุนในลักษณะเฉลี่ยทั้งประเทศ ทั้งนี้ เพราะว่าต้นทุนการผลิตในแต่ละภาคภูมิ ศาสตร์จะแตกต่างกัน เช่นภาคกลางพื้นที่อุดมสมบูรณ์ต้นทุนมักจะต่ำ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะดินและภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้การผลิตต้องใช้ต้นทุนสูง ดังนั้น การหาค่าเฉลี่ยทั้งประเทศคงของต้นทุนการผลิตจึงน่าจะถูกต้องดี ข้อมูลต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจบางชนิด ตามตารางที่ 4-22

ตารางที่ 4-24
ต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจสำคัญบางพืช
(เฉลี่ยทั้งประเทศ)

พืชและรายการ	2533/34	2534/35	2535/36
ข้าวนาปี			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	766.05	814.84	-
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	169.21	174.00	-
ต้นทุนต่อเกวียน(บาท)	3,376.39	3,220.98	-
ต้นทุนต่อเกวียน (บาท)	3,376.39	3,220.98	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			
ต้นทุนผันแปร(บาท/ไร่)	634.99	752.67	798.56
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	114.60	114.60	114.60
ต้นทุนหั้งหมด (บาท /ไร่)	749.59	867.27	913.13
ต้นทุนต่อ กิโลกรัม(บาท)	2.20	2.11	2.10
มันสำปะหลัง			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	944.79	1,147.84	1,191.15
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	125.35	143.90	143.90
ต้นทุนหั้งหมด (บาท/ไร่)	1,070.12	1,291.74	1,335.05
ต้นทุนต่อ กิโลกรัม (บาท)	0.47	0.59	0.62
ถั่วเหลือง			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	999.02	1,066.07	1,108.51
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	155.01	155.01	155.01
ต้นทุนหั้งหมด (บาท/ไร่)	1,154.03	1,221.08	1,263.52
ต้นทุนต่อ กิโลกรัม (บาท)	5.80	6.10	6.26

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางที่ 4-22 จะเห็นว่า ต้นทุนคงที่ของบางพืชเท่ากันทั้ง 3 ปี เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง และนั่นสำປะหลัง มีต้นทุนคงที่เท่ากันใน 2 ปีหลัง ส่วนต้น ทุนผันแปรของ ทุกพืชมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีตามภาวะเศรษฐกิจ มีผลทำให้ต้นทุนทั้งหมดสูงตามไปด้วย แต่ต้นทุน ต่อหน่วยจะแตกต่างกันไปในแต่ละปี ทั้งนี้คงขึ้นอยู่กับผลผลิตรวมนั้นเอง

4.5 ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของไทย

แม้ว่าการเกษตรกรรมจะเป็นอาชีพของคนไทยมาแต่โบราณก็ตามแต่ปัจจุบันการ เกษตรกรรมก็ยังคงมีปัญหาอีกมาก ในบทนี้จะพิจารณาเฉพาะปัญหาทางด้านการผลิตเท่านั้น ซึ่งได้แก่

1. ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ มีพืชเศรษฐกิจหลายชนิดที่ผลผลิตต่อไร่ยังต่ำอยู่ดัง จะเห็นได้จากพืชเศรษฐกิจสำคัญ เช่น ข้าว ถั่วทำการเปรียบเทียบผลผลิตต่อไร่ ของไทยกับ ประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชียด้วยกันจะเห็นได้ชัดจากตารางเลขด้านไปนี้

ตารางที่ 4-25
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของข้าวในประเทศไทยและเอเชีย

หน่วย : กิโลกรัม

ประเทศ	2530	2531	2532	2533	2534
เกาหลีเหนือ	1,134	1,290	1,289	1,266	1,200
ญี่ปุ่น	990	942	987	1,012	993
เกาหลีใต้	963	1,049	1,031	994	990
จีน	866	845	880	913	906
อินโดนีเซีย	646	658	680	688	696
เวียดนาม	445	475	517	510	494
ฟิลิปปินส์	420	423	433	449	452
พม่า	487	465	467	470	437
อินเดีย	352	408	419	421	421
บังกลาเทศ	386	377	459	411	418
เนปาล	335	362	379	385	402
ปากีสถาน	396	376	367	371	381
ไทย	322	343	334	313	361
เขมร	192	213	227	222	213

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ปัญหาค้านที่คิน เนื่องจากที่คินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการผลิตทางการเกษตร แต่เกษตรกรยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ คือ ไม่มีที่คินทำกินเป็นของตนของเกษตรกร มักเป็นผู้เช่า หรือเกษตรกรบางครัวเรือนที่มีที่คินเป็นของตนเอง แต่ก็มีนาดเล็กไม่เพียงพอแก่ การผลิตให้มีประสิทธิภาพได้

3. ปัญหาค้านสินเชื้อ เพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ยากจน ไม่มีเงินออมและไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ เมื่อถึงฤดูเพาะปลูกเกษตรกรรมมักจะต้องกู้หนี้ยืมสินเชื่อซึ่งเสียดอกเบี้ยสูงมากถ้าเป็นแหล่งเอกชน และแหล่งสินเชื่อการเกษตรของภาครัฐบาลก็มีไม่เพียงพอ

4. ปัญหาค้านแรงงาน มีการใช้แรงงานไม่เต็มที่ เพราะการผลิตทางการเกษตร มักจะเป็นแบบถูกกาลและรวมถึงแรงงานในครัวเรือนเกษตรมีมากเกินไปทำให้การใช้แรงงานไม่เต็มที่ เพราะมีเวลาว่างอีกมากในแต่ละวันผลิต

5. ปัญหาค้านการศึกษาของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีความรู้เพียง การศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายเท่านั้น เกษตรกรจะไม่มีความรู้ทางค้านวิชาชีพการเกษตร เกษตรกรรมมักจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรจากบรรพบุรุษ เกษตรกรไทยจะไม่มี ความรู้เรื่องการจัดการฟาร์ม การทำบัญชีฟาร์ม ฯลฯ ทั้งนี้ เพราะการศึกษาต่อ ซึ่งมีผลไปถึงความ สามารถและประสิทธิภาพในการผลิตด้วย

6. การผลิตทางการเกษตรของไทยขึ้นอยู่กับธรรมชาติมาก เพราะเกษตรกรไทย ยังทำการผลิตแบบดั้งเดิมที่ใช้น้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ เพราะน้ำขาดปีทางมีเพียงบางปีที่จะมีน้อย ถ้าปีใดินพื้นที่อากาศแปรปรวน ฝนไม่ตก อากาศแห้งแล้งก็จะทำให้ผลผลิตเกษตรเสียหายไปด้วย

7. เกษตรกรไทยมักจะทำกิจกรรมฟาร์มเพียงอย่างเดียวตามความถนัดดังดี เช่น ปลูกข้าวอย่างเดียว ทำไร้ อ้อยอย่างเดียว ฯลฯ เมื่อราคาพืชเห่อนี้ตกต่ำเกษตรกรจะมีราย ได้ต่ำไม่สามารถซื้อขายหนี้ได้

นอกจากนี้แล้ว การเกษตรกรรมของไทยยังมีปัญหาอีกมาก ซึ่งเป็นปัญหาทางค้าน การตลาดและราคาผลผลิตเกษตรที่ตกต่ำ

4.6 บทสรุป

ในบทนี้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อจะนำข้อเท็จจริงบางอย่างเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรสำหรับพิชเศรษฐกิจบางชนิด ทั้งค่าน้ำหนักที่เพาะปลูก ปริมาณผลผลิตรวมที่ได้ในแต่ละปี พร้อมทั้งแสดงความสำคัญของพิชเหล่านี้ด้วยการศึกษาถึงมูลค่าการส่งออกเท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญของรัฐ รวมทั้งด้านทุนการผลิตด้วย

นอกจากนี้ยังมีความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพิชชนิดนั้น ๆ เช่น การจำกัด โควต้าการนำเข้าของประเทศไทย รวมไปถึงการกำหนดราคาน้ำตาลระหว่างประเทศ (International Sugar Agreement - ISA) ระบุยืนว่าด้วยการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เป็นต้น

พิชเศรษฐกิจสำคัญที่รวมรวมไว้ในบทนี้ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด อ้อย ถั่วเหลือง

4.7 คำถาม

1. พิชเศรษฐกิจสำคัญของไทยมีอะไรบ้าง จงบอกมา 5 พิช และอธิบายแนวโน้ม เกี่ยวกับพิชที่เพาะปลูกผลผลิตรวมของพิชเศรษฐกิจเหล่านี้ด้วย
2. นโยบายการรักษา率为ดับราคาย้าว ปี 2527/28 นั้น มีผลกระทบกับผู้ได้บ้าง จงกล่าวมาพอสั้นๆ
3. ตามที่ศูนของท่านคิดว่า คณะกรรมการนโยบายและมาตรการรักษา(กนง.) ดำเนินงานรักษา率为ดับราคาย้าวปี 2530/31 ได้ผลดีหรือไม่ ประการใด จงอธิบาย
4. ในการศึกษาด้านทุนของพิชเศรษฐกิจนี้มีรายละเอียดของด้านทุนอะไรบ้าง จง อธิบายมาโดยละเอียด
5. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจำกัดโควต้าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปอะไรบ้าง จงอธิบายมาให้เข้าใจ

เชิงอรรถ

¹/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, เอกสารเศรษฐกิจการเกษตร, เลขที่ 40/2537,
(กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537)

²/ หน่วยการเกษตร, ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2537, (กรุงเทพ :
บริษัท ก.พ. พริ้นท์ จำกัด, 2538.)

³/ หน่วยการเกษตร ฝ่ายวิชาการ, เพื่อยัง

⁴/ ฝ่ายวิชาการ, ภาวะสินค้าเกษตรกรรม, (กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย,
2530)

⁵/ ฝ่ายวิชาการ, ภาวะสินค้าเกษตรกรรม, (กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย,
2531)

⁶/ หน่วยการเกษตร, ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2536, (กรุงเทพฯ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2537)

⁷/ หน่วยการเกษตร, ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2536, (กรุงเทพฯ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2537)